

31.12.2019

POL-2019-67204

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi

VIITE: Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 13.11.2019, hanke VM003:00/2019.

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

1 Lausuntopyyntö

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmisteverotuslakia (182/2010), verolajikohtaisia valmisteverolakeja ja eräitä sellaisia maksuja koskevia lakeja, joihin sovelletaan valmisteverotuksen menettelysäännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi uusi autoverolaki. Lisäksi muutettaisiin muun muassa oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia (768/2016), verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia (1346/1999), arvonlisäverolakia (1501/1993), veronkantolakia (11/2018) sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia (1556/1995).

Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa valmiste- ja autoverotuksen verotus ja veronkantomenettelyjä sekä muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmiä muita Verohallinnon kantamia veroja koskevien menettelyjen kanssa, mikä mahdollistaisi Verohallinnon uuden tietojärjestelmän käyttöönoton myös valmiste- ja autoverotuksessa. Valmisteverojen ja autoveron määrään tai veron muihin perusteisiin ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.2021.

2 Poliisihallituksen lausunto

2.1 Lausunnon rajaaminen

Poliisihallitus on rajannut lausuntonsa koskemaan autoverolain kokonaisuudistusta. Poliisilla on autoverotuksen valvontaan liittyviä tehtäviä. Näihin liittyy myös autoverolain soveltamisalaan kuulumattomien ajoneuvojen rakennemuutosten valvonta, joka voi johtaa autoverotuksen alkamiseen.

2.2 Autoverolain kokonaisuudistus

2.2.1 Rakennemuutokset

Esitysluonnoksen yleisperustelujen kohdassa 2.2.3 on käsitelty eräisen ajoneuvojen rakenteen muutosten vaikutusta autoverotuksen kannalta. Autoverolain kokonaisuudistuksen yhtenä tavoitteena on se, että kevyiden kaksipyöräisten moottorikäyttöisten ajoneuvojen, kolmipyöräisten mopojen ja kevyiden nelipyöräisten rakennemuutokset (käytännössä viritykset) eivät aiheuttaisi autoveron suorittamisvelvollisuutta.

Kevyiden kaksipyöräisten moottorikäyttöisten ajoneuvojen, kolmipyöräisten mopojen ja kevyiden nelipyöräisten rakennemuutokset on tarkoitus rajata veron suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle siten, että suorittamisvelvollisuutta ei syntyisi, jos rakennemuutos on todettu mittaamalla viritetyn L-luokan ajoneuvon rakenteellinen nopeus tai todellinen kulkunopeus.

Poliisihallitus on antanut mopon, kolmipyöräisen mopon ja kevyen nelipyöräisen rakenteellisen nopeuden valvonnasta ja valvontaan kuuluvista hallinnollisista turvaamistoimista ohjeen (POL-2018-40838, 1.2.2019). Ohjeessa rakennemuutosten ensisijaisena toteamiskeinona on nopeuden toteaminen, mutta tämän lisäksi rakennemuutos voidaan todeta muun muassa ajoneuvon tehon tai moottorin iskutilavuuden muutoksista. Näitä kaikkia yhdistää se, että ajoneuvon rakenteeseen on tehty yksittäinen pistemäinen muutos, joka muuttaa ajoneuvon luokituksen, mutta muutos ei ole sellainen, että ajoneuvo voitaisiin muutoskatsastaa muuttuneeseen ajoneuvoluokkaan.

Kokonaisuudessaan tämä tarkoittaa sitä, että pelkkä nopeuden toteaminen ei ole vedenpitävä keino rajata L-luokan ajoneuvoja autoveron suorittamisen ulkopuolelle. Yksinkertaisinta olisi tehdä kategorinen rajausta ja todeta, että L-luokan ajoneuvojen rakennemuutokset eivät aiheuta veron suorittamisvelvollisuutta. Tällöin ajoneuvon rakennemuutokset käsiteltäisiin ajoneuvolain rangaistussäännösten ja liikennevakuutuslain (460/2016) mukaisesti.

Yleisesti ottaen Poliisihallitus pitää ehdotettavaa muutosta hyvänä ja perusteltuna. Esitysluonnoksessa olevat tiedot rakennemuutoksiin liittyvistä asiamääristä eivät ole niin merkittäviä, että pelkästään niiden perusteella veron suorittamisvelvollisuus tulisi edelleen ulottaa L-luokan ajoneuvojen rakennemuutoksiin. Lisäksi muutos on *osittain* poliisityötä helpottava.

2.2.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksessa on arvioitu sitä, että L-luokan ajoneuvoihin rakennemuutoksen vuoksi kohdistuvan rangaistusluonteisen autoveron poistuminen voisi vaikuttaa kielteisesti liikenneturvallisuuteen. Tämä on relevantti huomio, mutta ainoastaan osa seuraamusjärjestelmän kokonaisuutta.

L-luokan ajoneuvojen rakennemuutokset säilyvät edelleen rikosoikeudellisessa rangaistusjärjestelmässä, jolloin niihin kohdistuu yleispreventioon sisältyvä kiinnijäämisriski. Tämän lisäksi rakennemuutoksia sisältäviin L-luokan ajoneuvoihin voidaan kohdistaa ajoneuvolain 84 §:ssä säädetty ajokielto sekä valvontakatsastus, jotka osaltaan lisäävät yleispreventiivistä vaikutusta.

2.2.3 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetulla lakimuutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia poliisin toimintaan. Esitysluonnoksessa onkin todettu, että muutoksella olisi välillistä vaikutusta myös poliisin ja hallintotuomioistuinten toimintaan. Poliisin osalta kyse on toiminnan tehostumisesta siltä osin, kuin verotusta koskevan valvontailmoituksen tekemisestä liittyvät työvaiheet jäisivät pois.

Kyse on oikeastaan hyvin pienestä muutoksesta poliisin toimintaa. Poliisi tekee nykyisin kattavan valvontailmoituksen L-luokan ajoneuvoissa havaituista rakennemuutoksista, koska tällainen ajoneuvo määrätään lähes aina valvontakatsastukseen rekisteröintikatsastuksen laajuudessa. Tämä sama valvontailmoitus toimii myös ilmoituksena Liikenne- ja viestintävirastolle. Valvontailmoituksen tekemisen lisäksi poliisi tekee rakennemuutoksista merkinnät liikenneasioiden rekisteriin, joka on myös yksittäinen työvaihe sinällään tavanomaisessa liikennevalvontatehtävässä.

2.2.4 Säännökohtaiset huomiot

1 §. *Lain soveltamisala.* Ehdotetussa 1 momentissa verovelvollisiksi ajoneuvoiksi on määritelty moottorikäyttöiset kolmi- ja nelipyörät eli L5e- ja L7e-luokan ajoneuvot. Säännöstekstistä korostuu sana *moottorikäyttöinen*, joka sinällään sisältyy L5e-luokan ajoneuvon viralliseen nimeen (moottorikäyttöinen kolmipyörä), mutta ei L7e-luokan ajoneuvon viralliseen nimeen (raskas nelipyörä). Säännöksestä saa vaikutelman, että ajoneuvon käyttövoimalla olisi vaikutusta verovelvollisuuteen.

Kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen ja nelipyöräisten hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 168/2013 4(3) artiklassa on määritelty kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen käyttövoimat. Ajoneuvojen käyttövoimana voi olla a) sisäinen tai ulkoinen polttomoottori, b) paineilmalla toimiva moottori, c) sähkömoottori tai d) näiden yhdistelmä eli hybridimoottori. Voimassa olevan autoverolain (1482/1994) 21 §:n 3 momentin perusteella käyttövoimalla ei ole vaikutusta verovelvollisuuteen. Tämän vuoksi säännöstä tulisi selkeyttää esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Suomessa rekisteröitävästä tai käyttöön otettavasta henkilöautosta (M1-luokka), pakettiautosta (N1-luokka) sekä sellaisesta linja-autosta (M2-luokka), jonka omamassa on alle 1 875 kilogrammaa, kevytautosta (T1-luokka), moottoripyörästä (L3e- ja L4e-luokka) sekä moottorikäyttöisestä kolmipyörästä ja raskaasta nelipyörästä (L5e- ja L7e-luokka) on suoritettava valtiolle autoveroa.

3 §. *Veron suorittamisvelvollisuuden syntymisajankohta.* Autoverolain kokonaisuudistuksen tavoitteena on rajata L-luokan ajoneuvojen rakennemuutokset veron suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle. Tätä on käsitelty jo lausunnossa korostaen sitä, että poliisin liikennevalvonnassa rakennemuutokset todetaan muutenkin kuin ajoneuvon rakenteellisen nopeuden tai todellisen kulkunopeuden perusteella.

Ehdotettavassa 2 momentissa oleva rajaus ei siis ole vedenpitävä. Tämän vuoksi tulisi pohtia sitä, rajattaisiinko L-luokan ajoneuvojen rakennemuutokset kategorisesti veron suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle.

26 §. *Taksit.* Säännöksessä on toistamiseen liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) säädösnumero, vaikka laki on mainittu ensimmäisen kerran autoverolain 2 §:n 1 momentissa.

Ehdotetun 26 §:n 1 momentin 2 kohdassa on viittaus voimassa olevan tieliikennelain (267/1981) 108 §:n 3 momenttiin. Uusi tieliikennelaki (729/2019) tulee voimaan 1.6.2020 ja koulukuljetuksista on säädetty lain 142 §:ssä ja 143 §:ssä.

41 §. *Muu veroton käyttö.* Säännöksessä on ehdotettu säädettäväksi voimassa olevan autoverolain 35 §:n mukaisesti tietynlainen ajoneuvon käyttö verottomaksi. Säännökset ovat jossain määrin yhteneväisiä ajoneuvolain 66 f §:ssä sekä ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun valtioneuvoston asetuksen (893/2007) 32 §:ssä ja 34 §:ssä säädettyjen siirtoluvan ja koenumerotodistuksen käytön kanssa.

Ajoneuvon väliaikainen liikennekäyttö sekä ajoneuvon veroton käyttö kuuluvat poliisin, Liikenne- ja viestintäviraston sekä Verohallinnon valvontaan. Silloin tällöin voi tulla vastaan tilanteita, että kolme viranomaista tulkitsevat säännöksiä eri tavalla. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että verottoman käytön rajaukset ovat niin täsmällisiä ja tarkkarajaisia, ettei tulkintaepäselvyyksiä pääse syntymään. Hyvänä esimerkkinä on se, sallii koeajo sekä tutkimus- ja tuotekehittely ajoneuvon verottoman käytön osana liiketoimintaa, jos ajoneuvoa koeajetaan esimerkiksi osana kaupallista liikennettä.

47 §. *Veroviranomaiset ja muut valvontaviranomaiset.* Ehdotetun 4 momentin mukaan Tulli ja poliisi valvovat autoverotuksen oikeellisuuden varmistamiseksi säädettyjen ja määrättyjen velvollisuuksien noudattamista veroviranomaisten lisäksi. Tätä valvontaa pitäisi pystyä tekemään myös teknisesti, kuten teknisestä liikennevalvonnasta on säädetty uuden tieliikennelain 181 §:n 2 momentissa sekä ajoneuvoverolain (1281/2003) 57 §:n 2 momentissa.

Tieliikennelain ja ajoneuvoverolain teknisen valvonnan säännökset ovat toisiinsa nähden identtisiä. Säännösten mukaan valvonnan suorittamiseksi valvontaviranomaiset voivat kuvata liikenteessä olevia ajoneuvoja. Kuvaaminen voi tapahtua myös automaattisesti ja se voi olla jatkuvaa tai toistuvaa. Kuvaaminen ei kuitenkaan saa kohdistua pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Autoverolain 47 §:än tulisi lisätä uusi 5 momentti seuraavasti:

Veroviranomaisella tarkoitetaan Verohallintoa ja Liikenne- ja viestintävirastoa.

Verohallinto vastaa autoverotuksen toimittamisesta, veronkannosta, verovalvonnasta ja muista tässä laissa säädetyistä viranomaistehtävistä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä ajoneuvon rekisteröinnin jälkeen 3 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1-3 kohdissa tarkoitetuissa ti-lanteissa lukuun ottamatta 24 ja 25 §:ssä tarkoitettujen ajoneuvojen omistuksen muutoksia.

Veroviranomaisten lisäksi Tulli ja poliisi valvovat autoverotuksen oikeellisuuden varmistamiseksi säädettyjen ja määrättyjen velvollisuuksien noudattamista.

Edellä 4 momentissa tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi valvontaviranomaiset voivat kuvata liikenteessä olevia ajoneuvoja. Kuvaaminen voi tapahtua myös automaattisesti ja se voi olla jatkuvaa tai toistuvaa. Kuvaaminen ei kuitenkaan saa kohdistua pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

65 §. Ajopäiväkirja. Säännöksestä ei käy ilmi se, pitääkö ajopäiväkirja esittää valvontaviranomaiselle. Voimassa olevan tieliikennelain 94 §:n 1 momentin mukaan moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja on velvollinen vaadittaessa esittämään poliisimiehelle todistuksen ajoneuvon rekisteröinnistä tai muun asiakirjan, jonka hän on velvollinen pitämään mukanaan. Tällaista säännöstä ei ole uudessa tieliikennelaissa, koska tällainen sääntely on sisällytetty asiakirjoja koskeviin substanssilakeihin. Jos ajopäiväkirjalla on merkitystä autoverolain valvonnassa, tulisi sen mukana pitäminen ja esittäminen säätää selväksi velvollisuudeksi.

94 §. Käyttökielto. Säännöksen mukaan veroviranomainen voi määrätä, ettei ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä, jos veroa ei ole suoritettu eräpäivään mennessä. Tällainen ajoneuvo on käyttökiellossa.

Käyttökiellossa oleva ajoneuvo voidaan ajoneuvolain 84 §:n 1 momentin mukaan määrätä ajokielloon, koska säännöksessä on erikseen määritelty käyttökielto ajokiellon määräämisen edellytykseksi. Säännöstä käytetään muun muassa ajoneuvoverolain ja liikennevakuutuslain soveltamisessa, koska näissäkin laeissa on säädetty erikseen ajoneuvon käyttökiellosta.

Säännöksen kannalta on olennaista se, ettei poliisi tarvitse erillistä pyyntöä ryhtyä määrätyn käyttökiellon vuoksi toimenpiteisiin. Jos ajoneuvo on määrätty käyttökielloon, estää poliisi ajoneuvon käytön liikenteessä, jos ajoneuvo kuljettajineen tavataan esimerkiksi liikennevalvonnan yhteydessä.

Säännöksessä on lisäksi säädetty poliisin ja Tullin antamasta virka-apusta. Veroviranomainen voi pyytää Tullilta ja poliisilta virka-apua ajoneuvon käytön estämiseksi. Säännöksestä puuttuu asianmukaiset viittaukset virka-apua koskevaan lainsäädäntöön. Poliisin virka-apusta on säädetty poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä ja Tullin virka-apusta tullilain (304/2016) 100 §:ssä.

Poliisin antamaan virka-apuun liittyy vielä poliisin suoritteiden maksullisuus. Poliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2019 annetun sisäministeriön asetuksen (1135/2018) 6 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan virka-apu luonnollisille ja oikeushenkilöille sekä poliisihallinnon ulkopuolisille viranomaisille, lukuun ottamatta ulosottoasioita, rangaistuksen täytäntöönpanoasioita, virka-apua puolustusvoimille, siviilipalveluslain (1446/2007) 103 §:n mukaista virka-apua, mielenterveyslain (1116/1990) 31 §:n mukaista virka-apua sekä työtaturma ja ammattitautilain (459/2015) 253 ja 254 §:n mukaista virka-apua. Veroviranomaiselle annettava virka-apu kuuluisi näin ollen maksullisen virka-avun piiriin.

120 §. Käyttökiellon tarkastaminen katsastuksessa. Säännöksessä on käytetty määritelmää *ajoneuvoa koskeva rekisteri*. Tällä tarkoitetaan liikenneasioiden rekisteriä, joka lakiehdotuksessa on nimeltään liikennerekisteri.

122 §. Viranomaisen tietojenanto ja tietojensaanti. Säännöksen 2 momentin mukaan Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä antaa veroviranomaiselle omasta aloitteestaan tieto verotettavasta ajoneuvosta, valvontahavainnoista ja muista veroviranomaisen toimivaltaan kuuluvaa autoverotukseen liittyvää tehtävää varten tarpeellisista tiedoista verovelvollista koskevina yksilöinti- ja yhteystietoineen. Säännös vastaa nykyisen lain 87 a §:n 1 momenttia.

Poliisihallituksen arvion mukaan sama oikeus tulisi olla myös poliisilla. Poliisi valvoo ulkomaalaisten ajoneuvojen käyttöä Suomessa, jolloin voi tulla vastaan tapauksia, joissa on kyse ajoneuvon verollisesta käytöstä. Näistä pitäisi pystyä ilmoittamaan veroviranomaiselle salassapitosäännösten estämättä.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Konsta Arvelin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 31.12.2019 klo 16:09. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Valtiovarainministeriö, valtiovarainministerio@vm.fi
Neuvotteleva virkamies Pia Kivimies, pia.kivimies@vm.fi